

תורת רפאל

"לה' הארץ ומלואה"

גיליון 370 • כ"ג לעומר
פרשת אחרי מות-קדושים
ח' אייר ה'תשפ"ג

הדלקת נרות צאת השבת רבינו תם			
20:35	19:57	*19:01	ירושלים
20:32	19:59	18:56	תל אביב
20:33	20:00	18:49	חיפה
21:03	20:27	19:32	Miami FL
21:02	20:35	19:30	NYC
21:03	20:36	19:31	Bergen NJ

*לנוהגים כמנהג ירושלים: 18:41

וורט חסידי

"בזאת יבא אהרן אל הקדש" (טז, ג)
בתפילת ימים נוראים אנו אומרים:
"ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את
רוע הגזירה". ודוע ששלושת הדברים
הללו מכוננים כנגד "צום" [תשובה]
"קול" [תפילה] "וממון" [צדקה].
וכל אחד משלושתם (צום, קול,
וממון) עולה למניין 136 בגמטריא,
וכשתצרפם יחדיו יעלו למנין, 408
כמנין "זאת".

ונראה שלזה רמז כאן הכתוב: "בזאת
יבא אהרן אל הקדש": בשלושת הדברים
הללו – צום, קול, וממון – יבוא אל
הקדש, וכך יעביר מישאל את רוע
הגזירה!
(רבי שמשון מאוסטרופול)

"והתעודה עליו את כל עונות בני ישראל
קאת כל פשעיהם לכל חטאתם" (טז,
כא)

רבים מההמון חושבים כי תשובה היא
להכות על החזה נגד הלב לומר ודו.
אולם טעות מרה היא, שכבר פירשו
המפרשים על זה ואמרו: "על מה תוכן,
עוד תוסיפו סרה" – אלו המכים כנגד
ליבם, ואוחזים מעשיהם בידם ואינם
מתחרטים על מעשיהם בעזבת החטא,
הרי בהכאה עצמה הם עוד מוסיפים
סרה, כאילו הם באים לרמות את
הקב"ה ח"ו, להראות כלפי חוץ שהם
חוזרים בתשובה. וכן אמרו בשם החפץ
חיים – כי לא המכה על ליבו נקרא חור
בתשובה, אלא מי שליבו מכה עליו –
הוא חור בתשובה, וכמו שנאמר:
"יחד לב דוד אתו".

(מאור ישראל, דרושים)

נקודה בפרשה

הרב אבירם אברהם ביטון, הקהילה הספרדית בפארמוס, ניו ג'רזי

תשפוט את עצמך

פנה הגנב למשנה למלך וביקש ממנו לשתול את הפרי. מיד
אמר המשנה אני זוכר שבילדותי פעם גנבתי מהורי כסף
ולכן אינני יכול לעשות זאת.
פנה הגנב לשר האוצר וביקש ממנו את אותו הדבר, אך
גם הוא התנער ואמר שמאחר והוא מתעסק הרבה עם
כסף הוא לא יכול להתחייב שמעולם הוא לא הכניס משהו
לכיסו.

וכך לאחר שאף אחד מהשרים לא רצה לקבל עליו את
האחריות, פנה הגנב למלך וביקש ממנו לעשות
זאת. אך גם המלך אמר שבילדותו הוא זוכר
שלקח את שרשרת היהלומים מאביו...
אז התחיל הגנב לפרוץ בבכי ואמר למלך:
הלא כל השרים הנכבדים העידו על עצמם
שאינם נקיי כפיים וגם הם גנבו פעם, ואף
הוד רוממותו הודה בכך. למה אם כך מכל
הגנבים שיש בממלכה דווקא אני זה שיוצא
להורג. לגנוב זה דבר פסול אבל עדיין, אני
גנבתי בשביל לפרנס את משפחתי ואתם גנבתם
ללא שום צורך.

מיד הבין המלך את חכמתו הנפלאה ופטרו מגזר הדין.
בזמן שהאדם כועס על האחר שעשה דבר רע, או על שפגע
בו, עליו לחשוב האם אני טוב ממנו הרי כמה פעמים אני
חוטא ומצער את הבורא במעשי ועם כל זאת הקדוש ברוך
הוא מאריך את אפו ומוחל לי על העוונות, וכן כמה פעמים
בחיי אני עצמי התנהגתי בצורה דומה עם אנשים אחרים.
ובזמן שכך תהיה המחשבה של האדם בטוח שהוא לא
יקפיד על אף אדם ובקלות יוכל למחול על מה שעשו לו.
לכן אומרת התורה הוכח תוכיח כשאתה רוצה להוכיח
אדם אחר עליך קודם להוכיח את עצמך. וכפי שאומר ריש
לקיש בגמרא (בבא בתרא ס'): "קשט עצמך ואחר כך קשט
אחרים". ומתוך כך בטוח שלא תישא עליו חטא והכעס
יעלם מליבך כלא היה.
יהי רצון שנעשה את רצון ה' בשלימות ובשמחה, ויקבץ
ה' נדחינו מארבע כנפות הארץ אל בית קדשינו ותפארתנו,
אמן!

פרשת קדושים מדברת הרבה על הדרך להיות
קדושים, כפי ששמה מורה. ומנפצת בדרך כמה
מיתוסים שהשתרבו כנראה מדתות אחרות, שקדוש הוא
אדם שמורם מעם, מזיר את עצמו מכל העולם, לא מתחתן
וכדו'. כאן התורה אומרת לנו להיות קדושים, ומובדלים
מאומות העולם, בזה שנחייא חיים תקינים ובפרט חיי
חברה, ומתוך כך השמירה על המצוות והאהבה לזולת היא
שיוצרת קדושה.

אחת המצוות שמובאות בפרשה, הוא דבר שאנשים
אוהבים מאוד לעשות, בפרט בדורנו, אך אנחנו
שוכחים פרטים חשובים במצווה הזאת שהופכת
אותה לכמעט בלתי אפשרית לעשייה.
"הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו
חטא".
כולם אוהבים להוכיח, אך רובנו לא יודעים
איך ומתי, וכמובן לא אוהבים להיות מקבלי
התוכחה.

הבן איש חי בדרשותיו שואל מהי הסיבה שנכתבה
המצווה בכפל לשון "הוכח תוכיח", ומסביר במשל.
אדם אחד נתפס בגניבה ודן אותו המלך בעונש מוות על
חטאו. פנה הגנב למלך ואמר: מקבל אני עלי את גזר הדין,
אך לפני שאמות אני מבקש להראות לכבוד המלך דבר
חוכמה שרק אני יודע, ואם אמות מבלי לגלות זאת המלך
יפסיד העולם חוכמה נפלאה זאת.
המלך הסתקרן ושאל את הגנב מה היא החוכמה? יש
ביכולתי על ידי ערבוב סממנים מיוחדים לשתול זרע
באדמה וכבר בתוך חצי שעה יצמח ממנו אילן גדול, ענה
הגנב.
המלך שהבין שיש באפשרותו לקבל נוסחה נפלאה, דחה
את גזר הדין ביום וביקש להביא לנידון את כל המצרכים
הנדרשים.
לקח הגנב פרי והחל לעבוד עליו במשך זמן מה. זה מוכן,
אמר למלך. עכשיו כל שנותר הוא לשתול אותו באדמה,
אך לשם כך דרוש אדם שמעולם לא גנב, לכן אין
באפשרותי לעשות זאת.

זכות העלון מוקדשת ל:

רוצים גם אתם להקדיש את העלון
לעילוי נשמה, להצלחה או לרפואה?
צרו קשר עם מערכת העלון:
AlonToratRafael@gmail.com

העלן 2013:

SHB

SHIREL BITON
Graphic Design | Photography
shb.grafic@gmail.com

לרפואה

מרסדס בת מזל טוב
לילך שמחה בת טובה
רוני בן אסתר

לעילוי נשמת

חנה חיה בת שולמית
רבין בן רליה דליה
אהרון בן מזל טוב
יצחק בן חביבה
אסתר מזרחי בת רחל
עובדיה בן אסתר

לעילוי נשמת

רפאל בן סוליקה
מאיר מכלוף בן מזל טוב
אסתר אור בת רחל
שלמה בן שמחה
נסים בן שמחה
יעקב בן שמחה
אברהם יונה בן ציפורה
רבקה

הפתגם השבועי

”הרוג מלכות אין כל בריה
יכולה לעמוד במחיצתו”

חכמת נשים

הרבנית שיראל ביטון, ניו ג'רזי

קדושה ואהבה

יותר מידי: זוהי מצוות ”הוכח תוכיח“. בפרק י”ט פסוק י”ז נאמר: “לֹא־תִשָּׂא אֶת־אָחִיךָ בְּלִבְךָ הֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת־עַמִּיתְךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו חָטָא.” פרשנים רבים התעכבו על משפט זה בניסיון לפצח את משמעותו... ובסוף הגיעו לזה שהטענה כאן היא: שהדרך להשיג שלום בעולם זה דווקא על ידי תוכחה! נזיפה, עימות, הספה – יש בהם את היכולת להביא לשיפור היחסים האישיים החברתיים והקהילתיים. ורש”י מוסיף: “לֹא תִלְבִּין אֶת פְּנֵיו בְּרָבִים”. יש חשיבות לשיטת התוכחה. לא ברבים, לא בפייסבוק, ובכל רשת חברתית אחרת. אלא, בשיחה זהירה ורגישה- להזהר מעלבון, להמנע משיימינג.

אנחנו מצויינים בלהוכיח את עמיתנו. מביעים עמדה, מצביעים על חולשה, מפרקים טענה. ולעיתים אנו ממהרים לשפוט ולא נוקטים בזהירות הראויה, ממהרים להוכיח ולא עוצרים לחשוב על ההשלכות של התוכחה. כאשר מדובר ב”הוכח תוכיח את עמיתך” אין קיצורי דרך. אין להניח הנחות. וגם לא לקפוץ למסקנות. עלינו לבדוק היטב לפני שאנחנו מאשימים, מטיחים, מגבשים דעה, מעלים פוסט, ושופטים אדם לכף חובה. ולפי הרשב”ם, אם נצליח להוכיח זה את זה באופן נאה ומכבד, אז יש סיכוי אף להגיע לשלום! אבל הפרשה לא עוצרת כאן. היא איננה מסתפקת בהנחיות לגבי שנאה ותוכחה. היא מוסיפה גם את המצווה המשלימה, והיא: “וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ”. האבן עזרא אומר ש”שתי המצוות יחד – “לֹא תִשָּׂא אֶת אֶחָיִךְ” ו”וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ”: הנה אלה המצוות כולם נטועות בלב. להרבות באהבה – היא הקדושה שאלהי הפרשה מכוונת! בברכת שבת שלום ומבורך!

השבוע נקרא שתי פרשות צמודות, שכאשר מצרפים את שמותיהן למשפט מתקבל הביטוי ”אחרי מות קדושים תהיו“. הכוונה של הצירוף היא, שאדם שהלך לעולמו הינו בעל קדושה, ולכן אין לדבר אלא בשבחו. אך צרוף המילים מקבל משמעות מיוחדת בתקופה זו של השנה. בתקופת הימים הלאומיים – יום השואה ויום הזיכרון – הצירוף ”אחרי מות קדושים תהיו“ הופך להיות קריאה לנו – לנשארים בחיים – להיות קדושים. מעין דרישה לשאוף למימד של קדושה כחלק בלתי נפרד מהתמודדות עם המוות. ומה בעצם אומר לנו המשפט: ”אחרי מות קדושים תהיו?“ מהי אותה קדושה? ואיך משיגים אותה?

הפרשה מציעה לנו רשימת מצוות, שאם נקיים אותן – נזכה להיות קדושים, נקיים אורח חיים ראוי ומיוחד, או במילים אחרות, ניצור עבורנו חברת מופת. ובכן, מה צריך לעשות לפי פרשת קדושים? על פניו, לא דברים מסובכים מידי, למשל: לכבד הורים, לקום מפני שיבה, להדר פני זקן, לדאוג לעני, לאהוב את הגר ומה עלינו לא לעשות? לא לגנוב, לא לשקר, לא לעשוק, לא להלין שכר, לא לקלל חרש, לא לשים מכשול בפני עיוור, לא לעשות עוול במשפט, לא ללכת רכיל, לא לעמוד על דם רעך ועוד כהנה וכהנה.

אז רשימת הנחיות – יש. עכשיו הגענו לחלק הקשה: ליישם אותן. לצערנו זה כבר מסובך יותר, ועל פי רוב אנחנו לא ממש מצליחים לעמוד בהנחיות. אנחנו גונבים, אנחנו משקרים, אנחנו מרכלים... בקיצור, הנחיות לחוד וביצוע לחוד.

אבל, יש הנחייה אחת מתוך הפרשה שאנחנו מצטיינים בה, אולי אפילו

בדיחות

הילד בוכה: וזוואחההה...

האבא: למה אתה בוכה, מתוק?

הילד: החלב נשפך לי.

האבא: אתה לא ידע שלא בוכים על חלב שנשפך?

הילד: נכון- אבל הוא נשפך על הטלפון שלך.

האבא: וזוואחההה...

פעם בדיחה נכנסה למספרה ושאלה:
אתם מספרים בדיחות?

שני טיפשים שוכבים על חדשא בלילה.
האחד שואל: ”תגיד איזה מקום יותר
קרוב לונדון, או הירח?”
עונה השני: ”ברור שהירח...! למה
אתה רואה מפה את לונדון?!”

שאלות בפרשה

- כמה בגדי כהונה לבש אהרן כשנכנס לקדש הקדשים?
א. ארבעה
ב. שמונה
ג. שישה
ד. שלושה
- על כמה שעירים נתן אהרון גורלות?
א. ארבעה
ב. שניים
ג. שישה
ד. שלושה
- את דמם של מי צריך לכסות אחרי השחיטה?
א. של בהמה
ב. של דג
ג. של צאן
ד. של חיה ושל עוף
- מה כתוב על הגורלות?
א. קודש וחול
ב. סליחה ומחילה
ג. כהן ולוי
ד. על האחד לה' ועל השני לעזאזל

תשובות:

1-ב 2-א 3-ד 4-ב

סיפור לשבת

הערך האמיתי

חידון הלכתי

- לפני נטילת ידיים של בוקר ראה דוד נטלה מלאה מים והסתפק אם מותר ליטול ידיים של בוקר במים מגולים. מה כבודו היה משיבו?
 - המיקל יש לו על מי לסמוך.
 - מותר ללא חשש כלל.
 - אסור.
 - במקום הדחק יש להקל.

- באזכרה שנערכה בבית הכנסת הגישו פירות רטובים, והסתפק יחיאל אם עדיף לנגבם או ליטול ידיו לפני אכילתם. מה כבודו היה מורה לו?
 - עדיף לנגבם.
 - עדיף ליטול ידיו.
 - מה שנוח לו יעשה.
 - עדיף לעשות שניהם.

- ב'בית מדרש למחמירים' בבני ברק העלה אחד המחמירים ספק: 'מי אמר שמותר ליטול ידיים מהמים המוזרמים בברזי הבתים שלנו? הרי המים עברו התפלה ואולי נחשבים למים שעשו בהם מלאכה!' מה כבודו היה משיבו?
 - יש לחשוש כתחילה.
 - אין חשש כיון שהם 'נוצרו' על ידי מלאכה אבל לא 'עשו בהם' מלאכה.
 - מותר כי זו גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה.
 - תשובות ב' וג' נכונות.

- עובדיה הוציא תפוח מהמקרר וגילה שהוא רטוב מחמת הקור ולא ידע אם יכול לאוכלו מיד או שחייב לנגבו או ליטול ידיו לפני אכילתו. מה כבודו היה פוסק לו?
 - חייב לנגבו ולא תועיל נטילת ידיים.
 - חייב ליטול ידיו ולא יועיל ניגוב.
 - לא חייב לעשות כלום.
 - היטול ידיו או ניגוב הפרי (הרב בנימין חותה)

תשובות:

1-א 2-ב 3-א 4-ד

סביבו זעק עצב, דקדוד וחסר תקנה. "למזלך, החבולות שלך שטחיות בלבד", אבןן אותו אחד הרופאים במקום. "יתוכל להשתחרר כבר עכשיו". שמח פבלו, ונצא מבית החולים. ובליזה ההוא לא עצם עין. המכחולים שבידו עבדו ללא הרף. הוא נצח ציורי אמנות מרהיבים המביעים תקנה ושמחה, ונצא לפנות בוקר בטרם התעוררו התושבים, לבית החולים שממנו השתחרר. 'אני אתן לחולים האלה תקנה' החליט. 'אתלה ליד מטותיהם את הציירות שלי, שיראו אותם ויתעודדו'.

בעלות השחר סים פיקאסו לבצע את תכניתו ונצא מלא בספוק מבית החולים. השמועות על הציר המסתורי לא אחרו לבוא. פער פחות משבוע כבר התגלגלו לאזניו שיחות של תושבים מקומיים, שדברו ביניהם בהתלהבות על מה שמתחולל בבית החולים. "הרופאים עומדים נדהמים", שמע אחד מספר לחברו. "אשתי שזכה שם בבית החולים למעלה מחצי שנה, כשהיא סובלת ממחלה קשה שפגעה בתפקוד הלב שלה, ולא נראה היה שחל שפור במצבה. והנה, מאז השבוע האחרון היא מרגישה הרבה יותר טוב, והרופא המטפל בה אמר שהסכונים שלה להחלים גדולים מאוד!"

פבלו פיקאסו עמד מהצד וחיך לעצמו. הוא נדע שיש לציירים שלו כח, אבל הפתע לגלות עד כמה. בפעם הבאה שנקנס לבית החולים כדי לתלות עוד כמה מציוריו, כבר נראה המקום הרבה יותר נעים ומעודד. הוא התחיל במלאכתו ונזהר לעשות הכל בחשאי, אלא שאז גלתה אותו אחת האחיות הרפואיות וקראה: "היי! אתה הוא שותלית את הציורים!" ובדמעות של התרגשות ספרה לו עד כמה גדול השנוי שהוא הצליח לחולל במצבם של החולים ובמצב רוחם של כל השוהים במקום.

"איך קוראים לך?" שאלה האחיות. פיקאסו השיב ונפרד ממנה בחמימות. בבקר המחרת, כשיצא מביתו הקטן, צפתה לו הפתעה: כל תושבי העיר עמדו שם ובזזים שלטים – 'אחבהם אותך, פאבלו פיקאסו'... ולראשונה הוא הרגיש שמעריכים את האישיות שלו יותר מאשר את הציורים שלו.

הספור הזה אמנם לא התרחש במציאות, אולם נתן להפיק ממנו את ההבנה, כי פאשר נצל את הפשרונות שלנו כדי להטיב לזולת – נרגיש בעלי ערך, משום שאנחנו ממלאים את היעוד שלנו בעולם.

(מאת: שמחה פשיטיק - שלום לעם)

פבלו פיקאסו השליך בזעם את המכחול לעבר פו הציור, וקוים מכערים לכלכו את תבד שהחל לציר עליו. "אנשים אינם מעריכים אנשים!" הוא קרא וגבות עיניו קפצו בעצבנות. "הם רק רוצים את הציורים שלי. הם מעריצים אותי בגלל הפשרון שלי לציר, אבל האם הם מעריצים אותי באישיות, כבן אדם? לא!" הוא המשיך להסתובב בחדר ולדבר לכל מי שרק רצה להקשיב להגיגיו. לעצמו, בעצם. "אצא לי לנדודים למקום שבו אין מכירים אותי", החליט לאחר שעה של מחשבה ושל סבובים חסרי פשר מצד לצד. בתוך זמן קצר כבר הוציא פבלו את מחשבתו אל הפעל. הוא ארגן לעצמו מזודה קטנה ובה כמה בגדים וחפצים אישיים, ונצא אל המסע לעבר הבתלי נודע. היה זה מסע חפז שבו תכנן לחפש את האדם שבו.

פער נדודים ארפים הגיע פבלו לעיר רחוקה ובתלי מפרת, שהתושבים שבה לא הכירו אותו. הוא נסה לצר קשרי חברות עם אנשים שפגש, אולם אף אחד לא מאד חפץ בקרבתו. כלם היו עסוקים מדי מכדי לפתח את השיחה עמו לקשר של ממש. 'לא נותרה לי ברירה, אלא להשתמש בכשרי הציור האמנותיים שלי', החבר בעגמה. ובבקר למחרת לקח פיקאסו את פו הציור ואת תבד המיוחד שארגזו בתיקו, העמיד את כל הציוד בכבר העיר והתחיל לציר.

העובדים והשבים הביטו בפר המציר לו להנאתו, הנדוד בראשם אחת ושתים והמשיכו הלאה. פיקאסו סים לשרבט והעמיד את הציורה הסופית מול הקהל הרחב שחלף בסמוך. אולם התושבים אכזבו אותו... איש מהם לא התעניין ביצירת האמנות שלו, ואפילו חתימתו המקורית ושמו שהתנוסס לתפארה על גבי הציור לא נרמו להם לעצור ליותר מרגע, ובנדאי שלא להתעניין בציור ולרצות לקנותו.

'מה הרוחתי?' רטן פבלו. 'יצאתי ממקום שבו מעריכים אותי בגלל הציורים שלי, והגעתי למקום שאין מעריכים אותי בכלל, ואפילו אין מבינים ביצירותי. האם אין לי ערך כבן אדם?' שאל את עצמו במרייות. ואז, כשעזב את הכפר בפאוש, קרה הדבר... סיס חסן וגבוה דהר כמפה טרופ במורד הרחוב שבו עבר, ופבלו המססן מצא את עצמו נרמס מתחת רגליו האמתניות, כשהוא נחבל בכל גופו.

עד מהרה הגיעו כחות ההצלה ופנו אותו לבית החולים המקומי כדי לבדק את מצבו ולטפל כמה שנתן. בפנים הוא נלה אנשים ונשים, ילדים וילדות, הסובלים מבפיות רפואיות שונות ומשונות. רבים מהם שזכו מתקשרים במטותיהם, כשהם מאבדים את הטעם בחייהם. הכל

הלכות

הלכות ספירת העומר

בירך על דעת שהיום ארבעה ימים לעומר, וסיים את הברכה במחשבה שהם חמשה ימים לעומר, יצא, אפילו אם היה היום ארבעה ימים לעומר. וכל זה כשספר את מספר היום באופן הנכון, ורק בברכה חשב אחרת. ואם חשב בברכה שהיום ארבעה ימים לעומר, וספר שהיום חמשה ימים לעומר, יש אומרים שצריך לחזור ולברך, כי סוף סוף ספר מספר שאינו נכון. ויש חולקים, ולמעשה יחזור ויספור בלא ברכה.

בימי הספירה חצי שעה קודם שקיעת החמה לא יאכל סעודה של פת או עוגה יותר משיעור כביצה

(בלי קליפתה), ואפילו התפלל כבר מנחה, כל עוד לא קיים מצות ספירת העומר. ואם התחיל בסעודה בהיתר, דהיינו קודם לכן, והגיע זמן ספירת העומר, אינו צריך להפסיק מסעודתו, לספור העומר, אלא יספור העומר כשיסיים סעודתו. אבל אם התחיל באיסור, כיון שאין טורח כלל להפסיק, פוסק מסעודתו וסופר ספירת העומר. ומותר לכתחלה לטעום פירות וכיוצא בזה לפני ספירת העומר. וכן פת או עוגה מותר עד שיעור כביצה, [בלי קליפתה, כחמשים גרם].

(ק"ק 181, י"א ק"ק 108)

צדיק השבוע

הפרי מגדים

רבי יוסף תאומים היה מגדולי פרשני ה"שולחן ערוך". נודע בעיקר בזכות חיבורו "פרי מגדים", המכונה: פמ"ג.

בילדותו לא היה רבי יוסף מן המחוננים בכשרונות עליליים, וגם בגדולתו, כשכבר התפרסם כאחד מגדולי הדור, היה נוהג לבקש כי לא יפסיקוהו בדרשתו בשאלות וקושיות, כדי שלא יתבלבל. הנקודה העיקרית שסייעה לו לגדול בתורה הייתה שקדנותו והתמדתו, וכמעט לא פסק פומיה מגרסה. היה ידוע בענוותנותו הרבה, עד כדי שגם כשהיה ראש ישיבה ורב עיר היה חותם על אגרותיו "יוסף מלמד" (על שום שהיה מלמד תינוקות) בלבד.

רבי יוסף תאומים נודע בעיקר בזכות חיבורו פרי מגדים על השולחן ערוך. החיבור היה לאחד מפרושים החשובים של השולחן ערוך, ונתחברו עליו ספרים וקיצורים רבים. רבים מהפוסקים האחרונים, דוגמת "משנה ברורה" מסתמכים עליו רבות.

ה"פרי מגדים", ושאר ספריו, ידועים בעיקר בשל חזירתם לעומק הסוגיות, מבלי להיכנס לפלפולים עמוקים.

המסורת מספרת כי לפני שכתב את חידושו, נהג ללמוד את הנושא עשרים פעמים. כמו כן מסופר עליו, כי את מסכת חולין למד במשך עשרים שנה רצופות קודם שהתחיל לכתוב את חידושו עליה, ורק אחרי שחזר עליה 101 פעמים והייתה שגורה על פיו עם מפרשיה, כתב את פירושו 'פרי מגדים' לחלק "יורה דעה" בשולחן ערוך.

בנוסף לספרו המפורסם "פרי מגדים", המכונה "פמ"ג", כתב גם את הספרים הבאים: "ראש יוסף", "פורת יוסף", "גינת ורדים", "תיבת גמא", "שושנת העמקים", "ספר נטריקון", "נועם מגדים", "ספר המגיד", "אם לבינה", "מתן שכרן של מצוות". מלבד הספרים שפורסמו, הרב תאומים הותיר חיבורים רבים שלא הגיעו לדפוס.

נפטר ב' באייר התקנ"ב. זכותו תגן עלינו.

שו"ת הלכתי

הרב אליהו טל, קהילת "עץ החיים", ניו ג'רזי

שאלה: בראש חודש שחל בשבת הוציאו בטעות ס"ת תורה שני שאינו מוכן לקריאת ראש חודש, ורב הקהילה הורה להחזיר את ס"ת התורה השני ולהביא מהיכל את הס"ת הגלול, האם עשה נכון או שמא מחמת כבודו של הס"ת השני צריך לגלול ולא להחזירו?

תשובה: הנה הרבה פוסקים נקטו שאין להוציא ס"ת אחר אלא יגללו את הספר תורה שהוציאו ומשום כבודו של הספר תורה (מהר"י עייאש בספר מטה יהודה, סוף סימן רפב), ובשו"ת בית יהודה (דף קז ע"ד), וערך השולחן (סימן קמד סק"ה), ובסידור בית מנוחה (דיני ומנהגי הוצאת ס"ת סעיף יז, דף קסב סוף ע"א), ומהר"ח פאלאגיי בספר חיים (סימן י סעיף א), ומר בריה דרבינא הני"ר בספר יפה ללב (סימן קמד סק"ב), ובשו"ת שלמת חיים זוננפלד (ח"ד סימן כט), ובשו"ת מקור חיים (סימן ח), ובשו"ת דברי שלום (סימן קז), ובספר כף החיים סופר (סימן קמד ס"ק יג), ובשו"ת יביע אומר (ח"ח חא"י סימן טו אות ד), ובספר הלכה ברורה (סימן קמד סעיף ה). וכ"כ בספר עקרי הד"ט (סימן ו סעיף ח) בשם הרב פאת הראש המובא בשם הגדולים שלו (ח"ב דף ז ע"ב).

מנגד בשו"ת נשמת כל חי (סימן ט') לרבי חיים פאלאגיי הביא הרבה פוסקים שסוברים שאין הציבור יכולים

תורת הקהילות

דברי תורה וחיזוק מרבני קהילות ברחבי העולם

צוחק מי שצוחק אחרון

האם ניתן להבין מה חושב השעיר המשתלח על חברו השעיר הנשחט? הבה ננסה להיכנס לראשו של השעיר המשתלח ולהבין ולהסיק תובנות לחיי היומיום. "ונתן אֶהְרֹן עַל-שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם, גִּרְלוֹת - גִּרְלָהּ אֶחָד לָהּ, וְגִרְלָהּ אֶחָד לַעֲזָאזֵל".

הקב"ה מצווה את אהרן לקחת שני שעירים זהים בצבעם, בגודלם ובערכם הכספי, ויש לקנות את שניהם ביחד ולעשות הגרלה ביניהם, מי זוכה לקרבן לה' ומי קרבן לעזאזל.

"ונתן אֶהְרֹן עַל-שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם, גִּרְלוֹת - גִּרְלָהּ אֶחָד לָהּ, וְגִרְלָהּ אֶחָד לַעֲזָאזֵל. וְהִקְרִיב אֶהְרֹן אֶת-הַשְּׂעִיר, אֲשֶׁר עָלָהּ עָלָיו הַגִּרְלָהּ לָהּ, וְעִשָּׂהוּ, חֲטָאת. וְהַשְּׂעִיר, אֲשֶׁר עָלָהּ עָלָיו הַגִּרְלָהּ לַעֲזָאזֵל, יַעֲמֵד-חַי לִפְנֵי ה', לְכַפֵּר עָלָיו--לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל, הַמִּדְבָּרָה".

שעיר שהוא לה' היה נשחט במהירות וללא סבל, ואילו השעיר לעזאזל היה סובל מאד: המשלח חותך לשניים את הלשון של זהורית, וקושר חצי בין קרני השעיר וחצי על הסלע, ואז דוחף את השעיר מהצוק, והשעיר מתדרדר ומת - "ולא היה מגיע לאמצע ההר עד שהיה נעשה איברים איברים".

רבי שמשון רפאל הירש מבאר עם מסר. הוא רואה את חברו מובל לשחיטה, הוא צוחק ואומר בליבו: "מסכן חברי מובילים אותו לשחיטה... הוא הולך למות ולי עושים טיול, אני נהנה והוא בבית המקדש

למחול על כבודם ולכן אין לגלול את ספר התורה אלא צריך להחזיר אותו ולהביא את ס"ת שהוכן לראש חודש וכ"כ בשו"ת זרע יעקב בן נאים סימן א', וכן משמע מהאשל אברהם מבוטשאטש (אורי"ח סימן קמ"ד) ועוד. ובשו"ת אגרות משה (אורי"ח חלק ב' סימן לז) כתב שיש צדדים לכאן ולכאן שמצד אחד מכיון שעדיין לא התחילו במצוה שהיא הקריאה יכולין עדיין להניח זה וליקח אחרת וכמו שסובר החכם צבי, באדם שהכין נרות שעה להדלקת נר חנוכה ונזדמן לו שמן זית שיש לו להניח את נרות השעה ולהדליק למצוה שמן זית וכן הדין כאן אבל כותב הרב שיש לדחות ראיה זה כי לגבי נרות חנוכה הוא מקבל יותר מובחר שכן שמן יותר מובחר משעור ודווקא בגלל זה מהקל החכם צבי אבל כאן שני הס"ת שווים ואין עדיפות אחת על השניה יהיה אסור גם לחכם צבי מאידך כותב הרב, שאולי טירחה דציבורא יותר חשוב ממצוה מן המובחר ולכן כאן אנשים אינם רוצים לחכות זה מצדיק להוציא ס"ת שמוכן וזה כן דומה למקרה של נרות חנוכה.

ולכן מסקנתו שמה שיעשה זה מקובל ויש לו יסוד בחלכה ולכן כאשר בעיני רב הקהילה הדבר היה ראוי לפי הנסיבות שלפניו שפיר עבד.

סובל... אך מה קורה באמת? דווקא השעיר לה' הוא התקדש וחיוו הסתיימו בקדושה ובטהרה ללא סבל מיותר. ואילו חברו השעיר לעזאזל - הלך לאבדון ובייסורים רבים ומשונים.

אל לאדם לחשוב שאם הוא בבית הכנסת בכל שבת וחג בזמן ששכנך מתהולל עם ה"חברים" הרי שסופו טוב משלך... המציאות ביום הכיפורים מוכיחה דווקא ההפך... הקרבן לעזאזל עובר תהליך מפרך וכואב בחושו שחבירו השעיר הנשחט סובל ומסכן. חי היהודי האדוק מלאים ב"מגבלות" לא עובד בשבת וחג מחוייב בנתינת צדקה ועשיית חסד, משלם יותר על מוצרים כשרים ומהודרים אסור בלשון הרע וגזל שעות רבות בלימוד. נראה מהצד כמשקיע רבות ומקדיש מזמנו. התוצאה הסופית, נחת ואושר בעולם הזה ובעולם הבא. ועל זה אומרים: "צוחק - מי שצוחק אחרון..."

מתוך שו"ת הפרשה מאת הרב שלמה מאיר אלהרר. קהילת מירטל ביץ, דרום קרוליינה. הקהילה מונה כמאתיים משפחות ברובן ישראליות, בעיר נופש וקיס על שפת הים. מניין יומי ערב ובוקר שיעורי תורה, סעודות שבת קבועות, וכל שירותי הדת תחת קורת גג אחת.